

Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorsøvej. Tlf. 216.

Fiskaprisurin. So bar tó alt á tí borði, at fiskaprisurin gjørdust ringur í ár — í hvussu er meðan fiskimenninir hóvast at selja teirra part. Hóast klippiskaprisirnir á spanska marknaðinum ikki týkjust at vísa nakað bratt fall enn, gongur saltfiskaprisurin tó niður her norðuri um vegin. Ein stórir ársakur til fallið man vera hin avbera stóra fiskimongd, sum fingin er í Noregi hetlar ár. Enskir saltfiskekeyparar siga, at meðan teir í vetur ikki finga biligari norskan saltfisk enn 29 pund pr. ton. kunnu teir nú fáa so mikið teir vilja fyr 19 pund pr. ton; men 19 pund svara tó til gott og væl 34 oyr. kg., og hetta er fyri norskan saltfisk, sum má vera ein nógv ringari kvalitæt enn íslandsk-føroyskur, og prisurin er f. o. b. norska havn. Soleiðis tora Onglendingar at keypa ráveinið til klippiskipin, teir ætla at senda sama vegg sum okkara fiskakaypara; ein munur er á hesum, og so at lata okkara góða saltfisk til Íslandinga fyr 27—28 oyr. ella geva fiskimennum 30 fyri hann her. Men hvat skulu fiskimenninir gera. — Váginn vinnur — (ella tapir) — enn eru teir ikki komnir so vítt, at teir kunnu landa og virka saltfiskin til klippfisk í felagsskapi.

Prisfallið er komið heldur knappliga, tí beint framan undan, at tey góðu fiskiskapstjóðindini komu úr Íslandi, keypti ein fiskekeypari í Havn bleytan fisk frá einum linubáti og gav 40 oyr. fyri kg. Fiskekeyparar, ið hava hildið aftur í at sett niður fiskaprisin, geva 34 oyr. fyri kg. í Klakksvík og í Vestmanna er saltfiskaprisurin 34 oyr. fyri kg.

Samvinna fiskimanna í grannalondum. Íslendska fiskifélagið, »Fiskifélag Íslands«, sum fírt var í Reykjavík fyri einum manna-minni síðani til frama fyri Íslandskan fiskiskap yvirhøvur, er nú eitt megnarfelag sum fatar um alt landið, útgevir blaðið »Egirn«, ið er eitt hitt besta fiskiblað í norðurlondum og virkar á ymissan hátt við fundum, peningastudningum, útsendingum og ymissum leiðbeiningum um fiskiskapi og sjóvinnu til frama. Í fjór veitti fiskifelagið **Arngrími Fr. Bjarnasyni** ferðastyrk til at fara út og kanna samvinnu fiskimanna í Danmörk og Noregi. Úrslitið úr ferðini og kannan hansara hefur nú staðið í »Egirn« og er ikki bert forvitnislig fyri Íslendingar; men kann eisini vera okkum Føroyingum til gagns á ymissan hátt. Vit skulu tí loyva okkum at gera ein hóskandi údrátt úr henni her í blaðinum:

»Elstu sölufelag fiskimanna í Danmörk munnu vera okkurt um 20 ára gomul í sínum núverandi skili. Av fiskifelagum danska sjómanna er felagið fyri Fredericia og grannabygdur elst, tað var stovnað 19. februar 1911. Tilsamans eru í Jútlandi 11 samvinnufelag fyri sjómenn. Tey flestu felögin í Danmörk

hava til høvuðsendamáls at starva fyri fiskasøluni í stórum bæði í innlandi og útlandi, og summi felögin hava harumframt smásölur. Til tess at sleppa framat betri keypi av ymissum, sum nýtt verður í samburði við fiskivíðið, hevur Fredericiafelagið stovnað eina samskipan, ið eitur »De danske Fiskeres Fællesindkøb«. Hetta felagið er stovnað við smáum lutum frá fiskimennum og sjómennum, 50—100 kr. og eisini við láni frá ríkiskassanum. Summi av teimum felögum, sum stovnað hava verið í Jútlandi hava givið upat starvið av ymissum ársokum; mest hevur tað staðið á fyrstodumennum.

Á Sælandi eru í starvi 22 samvinnufelag fiskimanna. Hesi felög eru flest øll yngri enn tey jútsku; men hava virkað nógv til betri fiskasolu, serstakliga innanlands. Av felögum fiskimanna á Sælandi hava bert 2 lagt niður starvið, og eru menn nú farnir undir at endurreisa annað teirra. Umframt fiskasoluna hava felögin víðar hvar á hendi innkeyp fyri fiskimennin beinvegis frá verksmiðjum (og er hetta ein vinningur ið liggur um 10 pCt.) Ístaðin fyri at keypa frá vanligum stórsolum.

Á Fjóni og øðrum smærri donskum oyggjum eru eisini starvandi fiskimannafelag, ið virka á sama hátt.

Umframt hini einstøku felögin hevur hvør landsluturinn samband fyri øll felögin. Samfelag jútakra felaganna hevur høvuðssæti í Fredericia og sælandska sambandsfelagið er í Róarskeldu, meðan fjónska samskipanin hevur sína miðstöð í Kerteminde.

Nú í ár (t. e. í 1927) hevur júst verið stovnað eitt høvuðssambandsfiskimannafelag fyri alt landið; og er tí tilætlað at fáast við tey stórru meirvinnu, sum eru teimum smærri felögum ovboðin at fara undir. Man hetta høvuðsfelagið helst fara at venda starvsemi sínum ímóti at fáa flag eina fyriskipan fyri útflutningi av fiski serstakliga til Týskaland. Hitt sælandska sambandsfelagið helt 24. januar fjølmentan fiskimannafund í Róarskeldu til tess at samráðast um innpakkingarmátan á fiskifileter t. e. beinleysir flakningar av fiski. Síðst farna árið hevur allmikið av tilfukum fiski verið fluttur til Týskalands yvir Hamburg. Hesin útflutningur byrjaði í februar mánaði, og hevur prisurin ligið ímillum 105 og 80 oyr. kg. f. o. b. Gilleleje ella Keyppannahavn. Í aprilmánaði var send royndarsending av tilfukum fiski til Zürich í Sveits, og kom sendingin fram 5. dagin og royndist hon sera væl.

Nýfingin fiskur virkaður til á hendan hátt er sagdur at hava so nær sum ein ófyllandi marknað í Miðeuropu og hevur sölán farið vaksandi fram í síðstlidnu árum. Til innpakking av tilfukum fiski gera felögin strong krav og fastar reglur eru settar fyri handfaringina. Tilætlað er at 1 kg skal vera í hvørjum pakka og skal gott pergamentpappir vera um hann næst fiskinum og skulu síðan pakk-

arnir vera í einum góðum og snotuligum kassa ella kurv við fsi.

(Angr. Fr. Bjarnason heldur ikki at tað batar Íslendingum stórt at taka upp hendan tilvirkingarmátan við núverandi flutningarsambandi; men hann heldur tó, at tað kundi verið vert at gera eina royndarsending við tilfukum fiski sum annars ikki fæst stórt fyri t. d. steinbíti og øðrum sløgum.

Výaleyst kundu Føroyingar, nú skipaferðirnar eru so tíðar og ísur fæst alt árið, eisini gjørt somu royndir t. d. við hýsu og smáfiski, kanska eisini seiði — sumarseiði — sum jú er ein leskiligur fiskur, tá hann er feitur).

Hjá donskum fiskimennum er litið til henda fiskatúflutnings við vónríkum eygum, og í meimánaði 1927 fór ein nevnd av fiskimannafelagsmönnum við ríkisstyrki og fiskiskráðherra sum leiðbeinara til Týskalands, bert til tess at kanna sær solu og alla meðferð viðvíkjandi fiskifilets.

Eins og kunngjøtt er eru Danir mæsta samvinnutjóð heimsins á bætaðarumráðdómum, men hesi síðstu árin eru teir eisini farnir at leggja stóran dent á at fremja fiskivinnuna, og man nú danska ríkið gera meira fyri hesar tegnar sínar enn nokur onnur norðurlandstjóð og njóta frændir okkara, Føroyingar gott av hesum.

(Nú fer Angr. Fr. Bjarnason at greiða frá lógnum um studningar frá fiskilángrunni ríkisins t. d. lóg nr. 73 av 31. mars 1926, lóg nr. 156 av 1. juli 1927 og lóg nr. 98 av 31. mars 1928. Tað eru teir serligu donsku lógirnar, hann greiður frá; hann nevnr einki um, at tað í hesum føri galda serstakar lógir fyri Føroyar. Tær geva væl atgongd til stórru studning og lán uppá seg, men eru tó ikki lagaðar so eftir okkara viðurskiptum og mentunarskoti, at tann studningur, tær jätta, kann koma okkum einsvæl við og Dønum. Atvoldin hertil er kanska einamest tann, at lógirnar byggja á ein betri samvinnuhug enn vit Føroyingar hava, og á betri og lagaligari atgongu til hin (umframt ríkislánið) tørvuliga kapital enn her á landi er. Sjalvsagt kennir hann heldur einki til, og nevnr tí heldur einki um alt tað stríð, sum staðið hevur á lógtingi um hesar lánslógir. Hann veit einki um at atfurfaldið her á tingi gjørdi ónýtt eitt frálíka væl árðendumgreitt uppskot til lánslóg fyri Føroyar, sum komið var frá einari av tingi kosnari fiskimálanevnd í 1926. Og nevnr hann sjálvsagt heldur ikki tað starv, sum her er reist frá sjóvinnufelagum til stovnan av Føroya sjóvinnulánsgrunni alt fyri at bota um tann smeit, vit lóu av tí, at uppskotið av 1926 var felt á tingi).

Angr. Fr. Bjarnason heldur áfram:

»Lán til fiskiveiðu í Danmörk hava verið veitt samkvænt skýrslu sendisharra Íslands:

1926 — Kr. 357.400
1927 — Kr. 362.200

Niðursjóving av fiski (konserver) er eftir vónum litið í Danmörk. Stórra niðursjóvingarverksmiðjur eru einans í Keyppannahavn, Kerteminde og Esbjerg, sum tó bert eru fyri útlandsmarknaði tilætlaðar. Ikki kom eg í nærri kennskap við hesar verksmiðjur; men ikki er látið mikið um starvsemi teirra, og hvørt tað er undan hesum miklu víðisbroytingum, sum eru í ferskfiskasøluni serstakliga til Týskalands.

Av samrøðum, eg hevði við danskar fiskimenn, tókstist mær at felagshugur teirra er góður yvirhøvur, og at teir eru eftirtektaverdir samvinnumenn. Allir teir fiskimenn, sum eg kom á tal við, søgdu solumsfelögin vera hini bestu eydnastig ið stigin vóru og lótu teir allar væl at tí gagni, sum lánini eftir nýggjasta lógum høvdu gjørt.

Tóat Danir ikki eru miklir fiskimenn og fiskiveiður teirra eru lítil í samburði við okkara, Íslendinga, hava teir verið betri umbótamenn um lógávu fyri fiskimenn og starvbrøður teirra enn náðastjóðirnar, so at tað hevur vakt eftirtektarhuga hjá øðrum tjóðum og enn tó Japansmenn hava sent til Danmark sendimenn til tess at kanna lógávu teirra viðvíkjandi fiskiveiðum.

(Í næstu grein um hetta evni skulu vit greina úrslitið sum Angr. Fr. Bjarnason fekk úr Noregsferð síni.)

Farið væl við kariatúrnum!

Ansíð eftir, at hundurin hevur tað gott. Latið hann ikki fara svangan av húsum, men gevið honum altíð nógmikið at eta, tí prógvad er tað, at hundur, ið fær tað, hann skal hava til matna frá húsfólki sínum, hann stjólar aldri. Men hin, ið litið fær heima uttan hogg og slag, og tí ofta gongur svangur, hann verður at stjála, ja stjála av neyð og svongd.

Gerið ikki átlegukattum ónáðir ella jakstir teir, men eina teimum ein fiskabita ella okkurt annað av tí, ið frá húsinum tellur, so teir ikki sveltja til deyða. Hovur tað ikki annað hjartalag fyri átlegukattum, so gev teimum ein ruddiligan deyða.

Havið hjarta fyri tí gamla stéltina hesti, ið gongur fyri akvognum, og fyri honum, ið ríðið verður á. Lat ikki ross standa leiingi bundin átti í regni og óveðri. Latið rossini standa fjálgj á nossiligum bási, tað tó tey standa inni.

Um tit dropa flöglenað tykkara, so ansíð eftir, at tað ikki verður seigindi til deyða, men dropið tó soleiðis, at tey doyggja í stundin.

Skerið fiskin á hálsin, so skjótt tit hava fingið hond á hann.

Eið ikki kjót av til deyða pindum kariatúrnum.

Latið smáfuglar og heibáfuglar hava frið.

Venjið og lærið bernini til at elska og verja kariatúrini, og minnist, at kariatúrini ikki sjálvi kunna grønja seg um ringa víðferð og víðgerð og kunna ikki beina beðlar sínar inn fyri rættin.

Einn djórvinnur.

Danske Statsborgeres Ret til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande.

Til Amtet er indløbet følgende Meddelelse:

I sikker Forventning om, at »Lov om Adgang for danske Fiskeskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande« inden indeværende Rigsdagssamlings Slutning bliver vedtaget, vil Tilladelsen til Fiskeri i grønlandske Farvande og Benyttelse af Færingerbåden for Tiden fra 1. Juni til 15. Oktober 1929, blive givet saadanne Andragere, som opfylder de hidtil derfor angivne Betingelser.

Grønlands Styrelse.

„Jagara“-kvæði.

(Snýr seg um haruagj búðanna ímillum, tað tað sum fyri júlitið rekur verður skotið.)

Lag: Smiles.

Um háveturstíð
haran er so mjú um snýð
reikar fram við høgum homrum og um fjallatind.

Gongur jagarin
kykur bæði út og inn,
fegin skjóta
vil og njóta
hann eitt harukind.

Niðurlag:

Men hoyrist »mjav« á ljósom degi,
hoyrist »mjav« á náttarstund,
hoyrist »mjav« gers jagaroyrað fegji,
hoyrist »mjav«, fær eygað ikki bland.
So var »mjav«, tað kvein so vilt um staðin,

tað var »mjav« í garði, V. B. Fess
hoyrdist »mjav«, hin lidalanga dagin,
ja, tí kom jagarin í sitt ess.

Ikki allir menn
sleppa eftir harum enn,
tí teir taka, hvat teir raka við — á já so men —.

Ikki staturin
leggur í um katturinn
verður skotin,
bert ei brotin
verður garðurin.

Fira vaksnið menn
gløða við og gletta á tenn
tá teir vita vetu stíla, gruna einki ting,
fyrir enn jagarin
leggur byrsuna at kinn,
síktar eftir
neyðars ketta,
hon doyri ei fyrsta sinn.

Annað skotið tó
kattin heilt til jarðar slóg,
gløðir vora harrar stóru, tá teir sóu blóð.

Fróðir vóru teir,
víða fegnir dripið meir,
ketturtrýnið
hesir fjnu
niðargjótu teir.

Tó var eftir ein,
ílla hon um næstur kvein,
hesir fara hart beðra, hon skal fá meir
Hon var spak sum jordi,
tí fekk hon um hváði slor,
skottið smeltar,
slorið fellar,
og kettan leikar ør.

Jagarin hann sang:
»bedre Lykke næste Gang«,
sigur ónd, kettumórðið kann átinnast enn.

Dagin eftir gekk
jagarin og eyga fekk
á somu kettu,
sum segg stítt
inn í kjallarin.

So brast skotið hart —
ei hann hevði krútið spart —
hoyrdist dundur, skulvu grundir í tí býlingi.

Kettan doyði skjótt,
hon var lítil, rak og lætt,
grivin var hon
nú í garð, hon
hvíla hann so søtt.

So kann ganga her
í hesi rangvarga verð,
trýrtur, tá ein kortur vegur all-nógv ger.

Hara ikki fekkst,
men tá ketta inni legst,
kann hon skjótast,
sportur njótast:
Vil nakar hava ferskt?

Djórvinnur,